

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

(Afgivet af skatteudvalget den 26. maj 1972).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft flere samråd med finansministeren. Udvalget har endvidere modtaget henvendelser fra:

Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større Landbrugere i Danmark,
De samvirkende danske Landboforeninger,

Forbundet af 1948, landsforening af homofile

og

hr. S. A. Andrézen.

Finansministeren har skriftligt besvaret de af udvalget stillede spørgsmål. De vigtigste af ministerens besvarelser og af henvendelserne til udvalget med ministerens kommentarer vil blive optrykt i et særligt bilagshæfte, der vil blive omdelt senere.

Efter udvalgets opfattelse kan spørgsmålet om arveafgiftsberegningen i tilfælde, hvor arvingen og arveladeren har levet sammen i et såkaldt „papirløst ægteskab“ eller et lignende forhold, ikke løses på forsvarelig måde, så længe det under justitsministeriet nedsatte ægteskabsudvalg ikke har afsluttet sit arbejde på dette område. Udvalget skal derfor henstille, at nævnte udvalg søger sit arbejde med disse spørgsmål afsluttet så hurtigt som muligt. Ændringsforslaget om at afskaffe afgiftsklasse D, således at afgiftsskala C skal anvendes i stedet, vil ikke mindst få betydning i de her omtalte tilfælde.

Finansministeren har over for udvalget oplyst, at de stillede ændringsforslag rent skønsmæssigt anslås at ville medføre provenutab på omkring 12 mill. kr. i forhold til det foreliggende lovforslag.

Et *flertal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af finansministeren foreslåede ændringer, hvorom der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis og venstres medlemmer af udvalget) kan tiltræde de af finansministeren stillede ændringsforslag ud fra det synspunkt, at disse er udtryk for en lempelse i forhold til det af finansministeren oprindeligt fremsatte lovforslag.

Mindretallet vil dog stemme imod lovforslaget ved dets 3. behandling, fordi dets hovedsigte er en meget betydelig skærpelse af de gældende arveafgifter. Siden vedtagelsen af den gældende afgiftsskala er der sket en væsentlig skærpelse af den direkte personbeskatning. Dette understreger efter mindretallets opfattelse urimeligheden i nu også at gennemføre store forhøjelser af arveafgifterne. Mindretallet påpeger, at den inflatoriske udvikling i sig selv betyder en automatisk skærpelse i afgifterne på grund af afgiftsskalaens progressivitet.

Mindretallet ønsker endelig at fremhæve, at skærpede arveafgifter vil modvirke øget opsparing og almindelig formuedannelse. Samfundsøkonomisk anser mindretallet derfor lovforslaget for at være skadeligt.

Mindretallet beklager, at lovforslaget først fremsattes i marts og derefter kommer til 2. og 3. behandling allerede i maj. Lovforslaget har ingen som helst hastende karakter. Ganske særlig beklager mindretallet, at en række ændringsforslag er forelagt umiddelbart før udvalgets betænkning er gået i trykken, således at offentligheden og folkettinget ikke har rimelig mulighed for at overskue ændringsforslag og bilagsmateriale inden lovens endelige vedtagelse få dage senere.

Et *andet mindretal* (det radikale venstres medlemmer af udvalget) agter at medvirke til lovforslagets endelige vedtagelse på grund af de forbedringer, der er gennemført i forhold til gældende lov, bl. a. bestemmelsen, der sikrer muligheden for henstand med arveafgiften, når arven er knyttet til en erhvervsvirksomhed.

Ændringsforslag.

Af finansministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1.

1) Det under nr. 1 foreslåede § 2, stk. 1, litra A, affattes således:

„A. Der svares arveafgift af arvelodden efter nedenstående skala, når arven tilfalder arveladerens

a) ægtefælle (også den fraseparerede eller fraskilte),

Arveloddens størrelse i kr.

1. Ikke over 8.000			
2. Over 8.000 men ikke over 10.000			
3. - 10.000 - - - 20.000			
4. - 20.000 - - - 50.000			
5. - 50.000 - - - 100.000			
6. - 100.000 - - - 200.000			
7. - 200.000 - - - 500.000			
8. - 500.000 - - - 1.000.000			
9. - 1.000.000			

Hvis den arv, der tilfalder arveladerens ægtefælle, ikke overstiger 100.000 kr., er arven fritaget for afgift. Er ægtefællens arv over 100.000 kr., men under 160.000 kr., svares afgiften med 90 kr. af 100.000 kr. og 13 pct. af resten. Er arven 160.000 kr. eller derover, men under 250.000 kr., svares afgiften med 7.890 kr. af 160.000 kr. og 14 pct. af resten. Er arven 250.000 kr. eller derover, men under 500.000 kr., svares afgiften med 20.490 kr. af 250.000 kr. og 19 pct. af resten. Er arven 500.000 kr. eller derover, men un-

Arveloddens størrelse i kr.

1. Ikke over 2.000			
2. Over 2.000 men ikke over 5.000			
3. - 5.000 - - - 10.000			
4. - 10.000 - - - 20.000			
5. - 20.000 - - - 50.000			
6. - 50.000 - - - 100.000			
7. - 100.000 - - - 200.000			
8. - 200.000 - - - 500.000			
9. - 500.000 - - - 1.000.000			
10. - 1.000.000			

3) I det under nr. 1 foreslåede § 2, stk. 1, litra C, ændres „Når arven tilfalder arveladerens bedsteforældre eller deres afkom, som ikke falder under A og B,“ til: „Når arven tilfalder andre slægtninge af arveladeren eller med ham ubeslægtede,“.

b) afkom,

c) stedbørn og disses afkom,

d) afdødt barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte),

e) søskende, der har haft fælles bopæl med arveladeren i de sidste 10 år før dødsfaldet, forudsat at både arveladeren og arvingen ved dødsfaldet var ugifte (herunder fraseparerede, fraskilte, enker og enkemænd),

f) forældre, såfremt arveladeren var ugift (herunder frasepareret, fraskilt, enke eller enkemand) og ikke var fyldt 21 år.

Afgiften

0			
100 kr. af 8.000 og 2 pct. af resten			
140 - - 10.000 - 3,5 - - -			
490 - - 20.000 - 5 - - -			
1.990 - - 50.000 - 8 - - -			
5.990 - - 100.000 - 13 - - -			
18.990 - - 200.000 - 18 - - -			
72.990 - - 500.000 - 24 - - -			
192.990 - - 1.000.000 - 32 - - -			

der 1.000.000 kr., svares afgiften med 67.990 kr. af 500.000 kr. og 25 pct. af resten. Er arven 1.000.000 kr. eller derover, svares afgiften efter foranstående skala.“

2) Det under nr. 1 foreslåede § 2, stk. 1, litra B, affattes således:

„B. Når arven tilfalder arveladerens forældre eller deres afkom, som ikke falder ind under A, samt når arven tilfalder arveladerens stedforældre, svares arveafgift af arvelodden efter følgende skala:

Afgift

10 pct.			
200 kr. af 2.000 og 12 pct. af resten			
560 - - 5.000 - 15 - - -			
1.310 - - 10.000 - 20 - - -			
3.310 - - 20.000 - 25 - - -			
10.810 - - 50.000 - 33 - - -			
27.310 - - 100.000 - 42 - - -			
69.310 - - 200.000 - 55 - - -			
234.310 - - 500.000 - 68 - - -			
574.310 - - 1.000.000 - 80 - - -			

4) Det under nr. 1 foreslåede § 2, stk. 1, litra D, udgår.

5) I det under nr. 1 foreslåede § 2, stk. 3, sidste punktum, ændres „A-D“ til: „A-C“.

6) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

„01. § 3, stk. 5, ophæves, og i stedet indsættes:

„Stk. 5. Hvis arvingen har indtaget et barns stilling i arveladerens hjem enten som plejebarn, eller fordi arvingen har opholdt sig i hjemmet sammen med den ene af sine forældre, kan finansministeren tillade, at arveafgiften svares efter samme afgifts-klasse som for arveladerens børn.

Stk. 6. Hvis arvingen ved arveladerens død i længere tid har hørt til dennes husstand eller været økonomisk afhængig af ham, kan finansministeren tillade, at arveafgiften svares efter en lavere afgifts-klasse end den, arvingens slægtsskabsforhold til arveladeren vil betinge. Har arvingen i de sidste 5 år før arveladerens død hørt til dennes husstand eller været økonomisk afhængig af ham, og arvelodden ikke overstiger 2.000 kr., bortfalder arveafgiften.“

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.“

7) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

„02. § 11, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Når en efter denne lov afgifts-pligtig erhvervelse omfatter fast ejendom her i riget, eller hvor andre særlige omstændigheder taler derfor, kan finansministeren indrømme henstand med betalingen af arveafgiften eller tillade, at den helt eller delvis betales i afdrag på en i hvert enkelt tilfælde nærmere fastsat måde.““

8) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

„03. Efter § 11, stk. 3, indsættes som nyt stykke:

„Stk. 4. Hvor det skønnes rimeligt af hensyn til kapitalforholdene i en arvet erhvervs-virksomhed og dennes fortsatte beståen, kan finansministeren indrømme henstand med betaling af arveafgiften i indtil 15 år eller tillade, at afgiften helt eller delvis betales i afdrag på en i hvert enkelt tilfælde nærmere fastsat måde.““

9) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

„04. I § 23, stk. 1, indsættes som nyt 2. pkt.:

„Skifteforvalteren skal endvidere søge oplyst, om afdøde har haft henstand med betaling af arveafgift efter § 11, stk. 3 og 4,

og i bekræftende fald drage omsorg for betaling af det skyldige beløb.““

10) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

„05. I § 44, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

„Uanset bestemmelsen i § 2 A, 1. pkt., litra f, svares gaveafgift af gaver til giverens forældre dog altid efter § 2 B.““

11) Efter nr. 3 indsættes som nye numre:

„06. I § 44, stk. 2, ændres „5.000 kr.“ til: „8.000 kr.“

07. I § 44, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

„Er det afgiftspligtige beløb over 5.000 kr., men ikke over 8.000 kr., er afgiften 40 kr. af 5.000 kr. og 2 pct. af resten.““

Til § 2.

12) Stk. 2 affattes således:

„Stk. 2. § 1, nr. 1, 2 og 01-07, har virkning for arveafgiftspligt, der indtræder den 1. januar 1973 eller senere, og for gaveafgiftspligt, der indtræder den 1. januar 1974 eller senere.“

13) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

„Stk. 3. Hvis § 21, stk. 4, jfr. § 48, stk. 2, i lov om afgift af arv og gave medfører sammenlægning af erhvervelser, hvor afgiftspligten er indtrådt dels før, dels efter de i stk. 2 nævnte tidspunkter, beregnes afgiften efter de regler, der gælder efter disse tidspunkter. I afgiften fradrages et beløb svarende til afgiften af de tidligere erhvervelser, beregnet efter samme regler. Der skal dog mindst fradrages et beløb svarende til den afgift, der er betalt i anledning af de tidligere erhvervelser.“

Bemærkninger til ændringsforslagene.

Til nr. 1.

Efter de hidtil gældende regler betales der arveafgift efter afgifts-klasse B, når arven tilfalder arveladerens forældre eller søskende og deres afkom. Efter samme afgifts-klasse betales der gaveafgift af gaver ydet til giverens forældre. Af gaver til søskende betales der indkomstskat.

Ændringsforslaget går ud på, at der skal

betales arveafgift efter afgiftsklasse A, når arv efter en ugift arvelader tilfalder dennes ugifte søskende, som har boet sammen med arveladeren i de sidste 10 år før dødsfaldet. I sådanne tilfælde har arvingen og arveladeren været særlig nært knyttet til hinanden i det fælles hjem, og de har ofte haft fælles økonomi. Ændringsforslaget må ses på baggrund heraf. Det bemærkes, at fraseparede og fraskilte samt enker og enkemænd foreslås medtaget i reglen om ugifte søskende.

Endvidere foreslås det, at afgiften af arv, der tilfalder arveladerens forældre, ligeledes beregnes efter afgiftsklasse A, når arveladeren var ugift, derunder fraskilt, fraseparet, enke eller enkemand, og ikke fyldt 21 år.

I disse tilfælde vil arveladerens bo oftest bestå i midler, der hidrører fra forældrene selv eller eventuelt fra arveladerens bedsteforældre, hvorfor det findes rimeligt også at henføre disse arveoverførsler til afgiftsklasse A.

Reglerne om søskende findes i det foreslåede litra e og reglerne om arv fra mindreårige børn til deres forældre i litra f.

Bestemmelserne i litra a til d er i overensstemmelse med den gældende lov.

Det foreslås endvidere at forhøje det afgiftsfri bundbeløb i afgiftsklasse A til 8.000 kr. Det laveste afgiftsbeløb efter skalaen bliver herefter 100 kr., medens det laveste afgiftsbeløb, der skal betales i afgiftsklasse A, på grund af nedrundningsreglen bliver 101 kr. for arv over 8.050 kr.

For arvelodder på over 100.000 kr. foreslås det endvidere at ændre afgiftsskalaen, således at der i forhold til forslaget sker en lempelse på fra 1.000 kr. for arvelodder på 200.000 kr. til 7.000 kr. for arvelodder på 1 mill. kr. I forhold til de nugældende regler er der dog fortsat tale om en forhøjelse.

Forslaget medfører følgende ændringer i forhold til den nugældende og den tidligere foreslåede skala.

Arveloddens størrelse kr.	Afgift efter		Ændringer efter ændrings-	
	gældende lov kr.	ændringsforslaget kr.	forslaget sammenlignet med gældende lov kr.	ændringsforslaget med gældende lov kr.
1.000	0	0		ingen
2.000	0	0		ingen
5.000	0	0		ingen
8.000	100	0		÷100
10.000	140	140		ingen
20.000	440	490		50
50.000	1.640	1.990		350
100.000	4.640	5.990		1.350
200.000	13.640	18.990		5.350
500.000	49.640	72.990		23.350
1.000.000	129.640	192.990		63.350
2.000.000	329.640	512.990		183.350

Der stilles endvidere forslag om en ændring af den særlige afgiftsskala, der anvendes, når der er tale om arv, der tilfalder arveladerens ægtefælle. Ændringen er nødven-

diggjort af den ovenstående ændring af afgiftsklasse A.

Forslaget går ud på, at ægtefællen skal svare arveafgift efter følgende skala:

Arveloddens størrelse i kr.				Afgiften			
Ikke over 100.000				0 kr.			
Over	100.000	men under	160.000	90 kr. af	100.000	og 13 pct. af resten	
-	160.000	-	250.000	7.890	-	160.000	- 14 - - -
-	250.000	-	500.000	20.490	-	250.000	- 19 - - -
-	500.000	-	1.000.000	67.990	-	500.000	- 25 - - -
-	1.000.000	-		192.990	-	1.000.000	- 32 - - -

Forslaget medfører følgende ændringer i forhold til den gældende skala:

Arveloddens størrelse kr.	Afgift efter gældende lov kr.	Afgift efter ændringsforslag kr.	Forhøjelser kr.
100.000	0	0	ingen
200.000	10.640	13.490	2.850
300.000	23.640	29.990	6.350
400.000	36.640	48.990	12.350
500.000	49.640	67.990	18.350
600.000	65.640	92.990	27.350
800.000	97.640	142.990	45.350
1.000.000	129.640	192.990	63.350

Til nr. 2.

Det foreslås at ændre afgiftsskalaen i arveklasse B.

Denne arveklasse anvendes på arv, der tilfalder arveladerens forældre eller deres afkom, som ikke falder ind under afgifts-klasse A, samt arv, der tilfalder arvelade-rens stedforældre.

Ændringsforslaget har til følge, at der i forhold til det foreliggende lovforslag finder en nedsættelse sted for arvelodder over 20.000 kr. I forhold til den gældende skala B medfører ændringsforslaget følgende ændringer:

Arveloddens størrelse kr.	Afgift efter gældende lov kr.	Afgift efter ændringsforslaget kr.	Forhøjelse kr.
1.000	60	100	40
2.000	135	200	65
5.000	405	560	155
10.000	955	1.310	355
20.000	2.355	3.310	955
50.000	7.455	10.810	3.355
100.000	17.955	27.310	9.355
200.000	44.955	69.310	24.355
500.000	149.955	234.310	84.355
1.000.000	349.955	574.310	224.355
2.000.000	799.955	1.374.310	574.355

Til nr. 3-5.

Det foreslås at ophæve afgifts-klasse D, der anvendes på arv, som tilfalder fjernere slægtninge af arveladeren og ubeslægtede, og at overføre denne personkreds til afgifts-klasse C. Denne kommer herefter til at omfatte slægtninge af arveladeren, som ikke falder ind under afgifts-klasse A og B, herun-

der arveladerens bedsteforældre eller deres afkom, samt personer, der er ubeslægtede med arveladeren.

Den afgiftsskala, der foreslås anvendt for denne personkreds, er den samme, der i lovforslaget er foreslået som afgifts-klasse C.

Forslaget medfører følgende ændringer i forhold til den gældende afgiftsskala D:

Arveloddens størrelse kr.	Afgift efter gældende lov kr.	Afgift efter ændringsforslaget kr.	Lempelse kr.	Forhøjelse kr.
1.000	200	150	50	
2.000	420	330	90	
5.000	1.170	990	180	
10.000	2.620	2.340	280	
20.000	6.120	5.540	580	

50.000	18.420	16.940	1.480	
100.000	41.920	40.940	980	
200.000	94.920	98.940		4.020
500.000	274.920	302.940		28.020
1.000.000	599.920	697.940		98.020
2.000.000	1.299.920	1.597.940		298.020

Til nr. 6.

Efter den nuværende formulering af § 3, stk. 5, skal arvingen som arveladerens plejebarn have indtaget barns stilling i arveladerens hjem, for at der kan bevilges nedsættelse.

Bestemmelsen har altid været fortolket således, at et plejebarnsforhold ikke kan anses for at være etableret, selv om arvingen gennem det meste af barnealderen har opholdt sig i arveladerens hjem, hvis blot en af arvingens rigtige forældre eller adoptivforældre samtidig har haft ophold i dette hjem.

Det kan i visse tilfælde virke mindre rimeligt at afslå arveafgiftsnedsættelsen i disse tilfælde, da det er naturligt, at et barn har to forældre, selv om den ene er en plejefader eller plejemoder. Det foreslås derfor at udvide plejebarnsbegrebet på dette punkt, således at der også kan bevilges nedsættelse af arveafgiften for en arving, der, uden at falde ind under arveafgiftslovens bestemmelser om stedbørn, er vokset op i arveladerens og en af de rigtige forældres fælles hjem, og arveladeren har været arvingen i faders eller moders sted.

Ved bedømmelse af, om arvingen har „indtaget et barns stilling“ i arveladerens hjem, er det hensigten at henholde sig til hittidig praksis, hvorefter plejebarnsforholdet skal have strakt sig over halvdelen af barnealderen (dvs. tiden indtil barnets 14.-15. år) eller, hvis forholdet først er opstået i slutningen af barnealderen (dvs. senest før det 14.-15. år), skal have været i flere år ud over barnealderen.

Bestemmelserne i det foreslåede stk. 6 er i overensstemmelse med sidste led i det nu-gældende stk. 5, som af praktiske grunde foreslås udskilt til et særligt stykke.

Til nr. 7.

Efter arveafgiftslovens § 11, stk. 3, kan finansministeren tillade, at arveafgiften betales i afdrag, når arven omfatter fast

ejendom her i riget, eller andre særlige omstændigheder taler derfor.

Ændringsforslaget går ud på at udvide bestemmelsen, således at finansministeren, når særlige omstændigheder taler derfor, kan bevilge *henstand* med arveafgiften uden at stille krav om en afdragsvis afvikling af afgiftsbeløbet.

Sådan henstand tænkes navnlig bevilget, hvor en enke eller enkemand skal betale arveafgift af arven efter sin afdøde ægtefælle, fordi dennes bo skiftes, således at den længstlevende ægtefælle ikke slipper for arveafgift efter reglerne om hensiddens i uskiftet bo.

Når omstændighederne taler derfor, vil en sådan henstandsordning kunne vedvare til den længstlevende ægtefælles død. Henstanden vil betyde, at enken eller enkemanden fritages for den økonomiske belastning, som arveafgiften kan medføre i de her omtalte tilfælde. Dette hensyn har meget ringe vægt, hvis arveafgiften kun udgør et beskedent beløb, og normalt er det derfor ikke hensigten at bevilge henstand i sådanne tilfælde.

Til nr. 8.

Efter ændringsforslaget kan der indrømmes en henstand med arveafgiften i indtil 15 år eller bevilges en afdragsordning, når en virksomhed falder i arv og det skønnes rimeligt af hensyn til kapitalforholdene i virksomheden og dennes fortsatte beståen. Det er dog ikke hensigten at tillade afdragsvis betaling i tilfælde, hvor arveafgiften udgør et ringe beløb, der kun kan belaste virksomheden i mindre grad.

Ved behandlingen af ansøgninger om afdragsordninger efter de her omtalte retningslinier må det anses for naturligt, at der kan lægges vægt på, om også eventuelle medarvinger, der skal arve anparten i virksomheden, lader deres anpart indestå i denne. I så fald bør også disse arvinger om fornødent have adgang til henstand eller afdragsvis betaling af arveafgiften.

Bet. o. lovf. vedr. afgift af arv og gave.

Til nr. 9.

Det foreslås at supplere lovens § 23, stk. 1, med en regel om, at skifteforvalteren skal drage omsorg for betalingen af det skyldige beløb i de tilfælde, hvor en afdød person har haft henstand.

Til nr. 10.

Det er ikke hensigten, at ændringsforslag nr. 1 skal kunne medføre, at gaver fra børn til deres forældre falder under afgiftsklasse A. Ændringsforslaget har til formål at fastslå dette.

Det bemærkes, at ændringsforslag nr. 1 ikke medfører ændringer i de gældende regler om, at gaver mellem søskende er indkomstskattepligtige.

Til nr. 11.

Efter det foreslåede nr. 06 forhøjes det årlige gaveafgiftsfri beløb fra 5.000 kr. til 8.000 kr.

Ændringsforslag nr. 07 har til formål at gennemføre en heraf nødvendiggjort tilføjelse til den særlige skala i lovens § 44, stk. 4.

Til nr. 12.

De foreslåede ændringer til ikrafttrædelsesbestemmelsen er rent redaktionelle.

Til nr. 13.

Ifølge bestemmelsen i lov om afgift af arv og gave § 21, stk. 4 — der i medfør af § 48, stk. 2, også finder anvendelse på gaveafgift — skal ved opgørelsen af de enkelte arvelødders størrelse alt, hvad samme person erhverver efter samme arvelader, betragtes som en samlet arvelod. Det hedder herefter i bestemmelsens 2. pkt.: „Har en arving eller

legatar tidligere modtaget arv, legat eller afgiftspligtige forskud eller forstrækninger fra samme arvelader, må som følge heraf de således modtagne beløb medregnes ved opgørelsen af den afgiftspligtige lod; men i den afgift, som derved fremkommer, fradrages den arveafgift, som tidligere måtte være erlagt af de pågældende erhvervelser“.

Hvor der ved en afgiftsberegning skal ske sammenlægning mellem erhvervelser, modtaget dels før, dels efter en ny arveafgiftslovs ikrafttræden, er det et spørgsmål, hvorledes denne regel nærmere skal anvendes.

I arveafgiftsloven af 1922 fandtes ingen bestemmelse herom, men i praksis fulgte man den regel, at der af de samlede erhvervelser beregnedes afgift efter de nye satser, og i dette afgiftsbeløb fradrog man så et beløb, der svarede til, hvad afgiften af den først erhvervede lod ville udgøre, når den beregnedes efter de nye satser, dog at der mindst blev fradraget den i sin tid for den først erhvervede lod erlagte afgift. Ved denne beregningsmåde undgik man at give forhøjelser tilbagevirkende kraft, medens nedsættelser fik en vis tilbagevirkende kraft, dog således at der ikke blev tale om at tilbagebetale afgift, hvis der var sket en så betydelig nedsættelse, at afgiften af de samlede erhvervelser efter de nye satser var mindre end den erlagte afgift af de første erhvervelser.

Da arve- og gaveafgiften forhøjedes ved lov nr. 255 af 4. juni 1947, lovfæstedes dette princip i denne lovs § 6, stk. 2.

Det omtalte princip blev også fulgt ved de i 1957, i 1964 og i 1969 stedfundne ændringer af lov om afgift af arv og gave. Efter ændringsforslaget skal princippet også anvendes i forbindelse med de nu foreslåede ændringer af arve- og gaveafgiften.

Ove Hansen,
formand.

Jørgen Peder Hansen.

Lysholt Hansen.

Thomas Have.

Hjørtnæs.

Hans Lund.

Erling Olsen.

Ømann,
næstformand.

Lütken.

Lembourn.

Poul Schlüter.

Stetter.

Henry Christensen.

Jens Foged.

Enggaard.

Bernhard Baunsgaard.

Dahlgaard.

Bilagsfortegnelse.

	Side
1. Finansministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål.....	2325
2. Skrivelse af 8. april 1972 vedr. „homofile ægteskaber“	2347
3. Finansministerens bemærkninger til bilag 2	2353
4. Skrivelse af 25. april 1972 fra Landsforeningen for homofile	2355
5. Skrivelse af 26. april 1972 fra De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger.....	2361
6. Skrivelse af 2. maj 1972 fra Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større Landbrugere i Danmark.....	2363
7. Finansministerens bemærkninger til bilag 5 og 6	2365
8. Finansministerens kommentarer til skrivelse af 24. april 1972 fra Erhvervenes Fællesudvalg om skattespørgsmål	2367

Bilag 1.

Finansministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål.

Spørgsmål 1:

Hvordan ser ministeren på spørgsmålet om at skabe mulighed for, at arveafgiften kan forblive indestående i én virksomhed, når arven består af virksomheden eller en del af virksomheden?

Svar:

Efter arveafgiftslovens § 11, stk. 3, kan finansministeren, når en afgiftspligtig erhvervelse omfatter fast ejendom her i landet, eller hvor andre særlige omstændigheder taler derfor, tillade, at arveafgiften helt eller delvis berigtiges afdragsvis på en i hvert tilfælde fastsat måde.

Denne bestemmelse administreres således, at man i tilfælde, hvor der i et bo ikke er tilstrækkelige likvide midler til udredelse af arveafgiften, efter ansøgning tillader denne afdraget over en periode på normalt 3 år, idet dog særlige forhold, som for eksempel at det drejer sig om umyndige arvinger, kan medføre, at afgiften tillades afdraget over en noget længere periode. I et enkelt tilfælde er der fastsat en afdragsperiode på 15 år.

Arveafgiften forlanges da forrentet med den til enhver tid af Nationalbanken fastsatte diskonto med et tillæg af 1 pct., dog mindst med 6 pct., og der kræves i hvert enkelt tilfælde sikkerhed i form af et direkte til skattedepartementet på statskassens vegne udstedt pantebrev eller i form af en bankgaranti. Man har også i enkelte tilfælde accepteret sikkerhed i form af håndpantsettning af aktier i den arvede virksomhed, og således at man har forbeholdt sig eventuelt at kunne udnytte den til de pantsatte aktier knyttede stemmeret.

Afgørelsen af, hvilken afdragsperiode der bevilges, og hvilken sikkerhed der kræves, foretages i hvert enkelt tilfælde ud fra en afvejning af samtlige omstændigheder i sagen.

Finansministeriet er positivt indstillet over for tanken om en ordning, hvorefter arveafgiften i en vis periode kan indestå i virksomheden i de tilfælde, der nævnes i spørgsmålet. Efter ministeriets opfattelse kan det mest hensigtsmæssigt ske på grundlag af den adgang, de gældende regler giver til at ansøge om tilladelse til at betale arveafgiften i afdrag.

Hvor hensynet til virksomhedens økonomiske forhold medfører, at en afdragsordning bevilges, må det anses for rigtigt, at ordningen betinges af forrentning og sikkerhedsstillelse efter de foran omtalte retningslinjer; men hvor omstændighederne taler for det, synes det i sammenhæng med de foreslåede afgiftsforhøjelser rimeligt at bevilge en længere afdragsperiode (op til 15 år), end det hidtil har været sædvanligt.

Ved behandlingen af ansøgninger om afdragsordninger efter de her omtalte retningslinjer må det anses for naturligt, at der kan lægges vægt på, om også eventuelle medarbejdere, der skal arve anparten i virksomheden, lader deres anparten indestå i denne. I så fald bør også disse arvinger have adgang til afdragsvis betaling af arveafgiften.

Spørgsmål 2:

Findes der oplysninger om, hvor mange virksomheder der ejes af en enkelt person?

Svar:

Der findes ikke oplysninger om, hvor mange virksomheder der ejes af en enkelt person. Derimod kan det rent skønsmæssigt anslås, at antallet af selvstændige erhvervsdrivende ligger på omkring 300.000.

Spørgsmål 3:

Udvalget anmoder om udkast til lovregler, der i arveafgiftsmæssig henseende lige-

stiller de såkaldte „papirløse ægteskaber“ med ægteskaber.

Spørgsmål 4:

Udvalget anmoder om udkast til lovregler, der i arveafgiftsmæssig henseende ligestiller andre langvarige forbindelser, der har opbygget et hjem i fællesskab, med ægteskaber. Der tænkes her ikke blot på homofile forbindelser, men også på andre fællesskaber, for eksempel mor-datter forhold, venskabsforhold osv.

Bør der i reglerne opstilles et krav om 5 eller 10 års fælles husholdning?

Svar:

Der er hverken i ægteskabslovgivningen eller i anden tilsvarende lovgivning regler, der knytter generelle retsvirkninger til „papirløst ægteskab“ eller til langvarige forbindelser, der har opbygget et hjem i fællesskab. Regler af den art, der nævnes i spørgsmålet, må derfor forudsætte, at disse begreber afgrænses i arveafgiftsloven. Afgrænsningen må være skarp for at gøre det muligt at administrere bestemmelserne i praksis og for at skabe den nødvendige klarhed om borgernes retsstilling.

a) Ved afgrænsningen af, hvad der skal forstås ved et „papirløst ægteskab“, må der tages stilling til, om et sådant kan antages at foreligge, blot to personer er flyttet sammen, eller om man må opstille nærmere krav til forholdets karakter og varighed. Der må ligeledes tages stilling til, om der kan opstilles et praktisk anvendeligt kriterium for, hvornår et „papirløst ægteskab“ kan anses for at være påbegyndt, idet dette ikke konstateres igennem en officiel tilkendegivelse svarende til en vielse. Der må sikkert stilles strengere krav end blot konstatering af, at de to personer har anmeldt samme bopæl til folkeregisteret.

Tilsvarende må man overveje, om der kan findes et egnet kriterium for, hvornår et „papirløst ægteskab“ kan anses for ophørt, idet dette heller ikke konstateres igennem en officiel tilkendegivelse som ved separation eller skilsmisse. Dette vil være nødvendigt, hvad enten nyordningen skal omfatte en tidligere samlever eller ej. Det bemærkes i den forbindelse, at også fraseparerede og fraskilte ægtefæller betaler arveafgift efter den særlige ægtefælleskala. Et kriterium for,

hvornår det „papirløse ægteskab“ kan anses for ophørt, er endvidere nødvendigt, for at man kan fastslå samlivets varighed, såfremt varigheden skal tillægges betydning.

b) Afgrænsningen af, hvornår der foreligger andre langvarige forbindelser, der har opbygget et hjem i fællesskab, giver de samme problemer om begyndelsestidspunkt og varighed, som er nævnt ovenfor.

Der er ikke i lovgivningen knyttet retsvirkninger til, at samlevende personer har „opbygget et hjem i fællesskab“. Spørgsmålet er derfor, hvorledes det skal konstateres, at et hjem er opbygget i fællesskab. Her vil anmeldelse til folkeregistret af samme bopæl sikkert heller ikke være tilstrækkeligt.

Det er også et spørgsmål, hvorledes fællesskabet om hjemmets enkelte formuegoder skal have givet sig udslag, samt hvilke af parternes formuegoder der må anses for at høre til hjemmet. Dette skyldes, at der med hensyn til samlivsforhold ikke findes en retsordning svarende til ægteskabslovgivningens regler, hvorefter selve indgåelsen af ægteskab medfører, at alt, hvad der ikke udtrykkeligt gøres til særeje, indgår i det ægteskabelige formuefællesskab. I forbindelse med det her omtalte problem må der også tages stilling til, hvor stor en del af formuen der skal henføres til det hjem, som personerne er fælles om; det må således afklares, om det er tilstrækkeligt, at der heri indgår enkelte formuegenstande, som for eksempel indboet, eller om det skal være en betingelse, at ingen af personerne har holdt nogen del af sin formue uden for fællesskabet. Man må også her være opmærksom på, at ordningen må udformes således, at det er praktisk muligt at konstatere, om kravene er opfyldt.

Det er ikke anset for muligt at udarbejde de ønskede udkast til lovregler uden nærmere direktiver om de nævnte afgrænsningsspørgsmål.

Det af justitsministeriet i 1969 nedsatte ægteskabsudvalg overvejer blandt andet, om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, bør kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold. Udvalget skal endvidere overveje retsvirkningerne af faste samlivsforhold, herunder også samlivsforhold mellem personer af samme køn.

Dette udvalg overvejer således, hvilken

retlig status der i almindelighed vil kunne tillægges de her nævnte forhold, og det må derfor anses for bedst, at de generelle problemer i forbindelse hermed afklares, forinden der tages stilling til det specielle afgiftsmæssige problem.

De praktiske problemer, der er omtalt foran, gør sig ikke i samme grad gældende ved arv mellem samboende børn og forældre eller mellem samboende søskende. Her giver det ikke problemer at fastslå slægtskabet, og det må antages, at det også vil være overkommeligt at påse overholdelsen af de betingelser, der i øvrigt kan blive tale om. De her omtalte former for samliv falder uden for de spørgsmål, som ægteskabsudvalget af 1969 behandler.

Efter finansministeriets opfattelse vil der ikke være nogen afgørende praktisk hindring for, at der i forbindelse med det foreliggende lovforslag gennemføres regler om en lempeligere arveafgiftsberegning i de her omtalte tilfælde.

En sådan regel bør formentlig ikke omfatte arv, der tilfalder arveladerens børn. Her betales der både efter gældende lov og efter lovforslaget arveafgift efter de satser i afgiftsskala A, der gælder for andre end ægtefæller.

Når arven tilfalder den afdødes forældre eller hans søskende, skal der imod betales arveafgift efter afgiftsskala B, såvel efter de gældende regler som efter forslaget. Her kunne en eventuel særregel gå ud på, at der under særlige betingelser i stedet skal betales arveafgift efter skala A's satser for andre end ægtefæller.

For så vidt angår arv fra et afdødt barn til forældrene, ville et krav om, at barnet og forældrene skal have boet sammen i en vis længere tid, formentlig kunne føre til mindre rimelige resultater i tilfælde, hvor et mindreårigt barn har opholdt sig uden for hjemmet i længere tid af hensyn til sin uddannelse eller af andre grunde. I stedet kan man tænke sig at opnå en rimelig afgrænsning ved alene at lade reglen gælde for forældrenes arv efter ugifte børn, der ved dødsfaldet var under en vis alder, for eksempel 21 år.

For så vidt angår arv mellem søskende, kan en rimelig afgrænsning tænkes opnået ved et krav om, at de to søskende skal have haft fælles bopæl i en længere, sammenhæn-

gende årrække, f. eks. i de sidste 10 år før dødsfaldet, og at de begge var ugifte (herunder fraskilte og separerede samt enker og enkemænd).

Spørgsmål 5:

Hvorledes ser ministeren på muligheden af at lade arveafgiften helt bortfalde, når arven tilfalder formål, hvor man letter behovet for offentlige udgifter, for eksempel med hensyn til arv, der kommer sygdomsbekæmpelse til gode?

Svar:

Efter arveafgiftslovens § 3, stk. 4, er finansministeren bemyndiget til at nedsætte afgiften til 10 pct. af arv, som tilfalder offentlige institutioner, foreninger, selskaber eller stiftelser med almenvelgørende eller andet almennyttigt formål, eller som på anden måde bortskænkes i tilsvarende øjemed.

I nogle tilfælde er det ikke nødvendigt at indsende ansøgning om nedsættelse til skatteministeret. Finansministeren har ved bekendtgørelse af 6. august 1971 bemyndiget skifteforvaltere, derunder testamentseksekutorer, til at beregne arveafgift af arv og legater med 10 pct., når den erhvervende institution er godkendt i henhold til ligningslovens § 8 A. Det kommer herved an på, om institutionen er opført i det cirkulære, som skatteministeret senest har udstedt herom inden arveudlægget eller arveafgiftsberegningen.

Det seneste cirkulære er af 7. marts 1972 og omfatter en lang række foreninger og institutioner med almenvelgørende eller andet almennyttigt formål, uden at det dog kan siges, at alle varetager formål, hvorved behovet for offentlige udgifter lettes.

Bedømmelsen af, om dette er tilfældet, ville give anledning til særlige problemer. Det ville nemlig ikke være tilstrækkeligt at tage stilling til, om der ved hjælp af arven varetages en opgave, der ellers ville have påhvilet det offentlige. Man måtte også se på, om det kan antages, at den pågældende opgave ville være blevet løst på samme tidspunkt og i samme omfang af det offentlige, såfremt arven ikke havde foreligget. På en lang række områder ville der også opstå vanskelige afgrænsningsproblemer ved afgørelsen af, om det offentlige ville have taget

den opgave op, som afdøde har betænkt i sit testamente.

Såfremt man ønsker at slå ind på denne vej, må man derfor nok opgive at opstille noget snævrere kriterium end det, der allerede eksisterer i loven. Det ville betyde, at alle de foreninger og institutioner, der er nævnt i cirkulæret af 7. marts 1972, blev fritaget helt for arveafgift.

Imidlertid må den foreslåede forhøjelse af den her omhandlede arveafgift fra 10 til 12 pct. ses i lyset af, at den almindelige institutionsafgift i arveafgiftslovens § 2, stk. 3, foreslås forhøjet fra 30 til 35 pct. Set under denne synsvinkel må den nedsatte institutionsafgift på 12 pct. fortsat siges at være lav, og den kan derfor næppe antages at lægge væsentlige hindringer i vejen for den virksomhed, der udøves af private institutioner og foreninger. Den i spørgsmålet nævnte ordning kan derfor ikke anbefales.

Spørgsmål 6:

Er der nogen særlig grund til, at ministeren har foreslået de procentuelt største forhøjelser for de mellemstore formuer, medens de største formuer slipper med relativt mindre forhøjelser af afgiften?

Svar:

Det forhold, der omtales i spørgsmålet, gør sig kun gældende i afgiftsklasse A. Inden for afgiftsklasse B stiger de foreslåede afgiftsforhøjelser nemlig jævnt fra 38 pct. til 74 pct. for arvelodder fra 5.000 kr. og op til 2 mill. kr. I afgiftsklasse C stiger afgiftsforhøjelserne jævnt fra 29 pct. til 59 pct. for arvelodder af den nævnte størrelse. Inden for afgiftsklasse D ligger stigningerne omkring 30 pct. på alle afgiftsskalaens trin.

I afgiftsklasse A medfører den foreslåede forhøjelse for en arvelod på 500.000 kr. imidlertid en stigning på 61 pct. i forhold til den hidtidige afgift, medens afgiften for arvelodder på henholdsvis 200.000 kr. og 1 mill. kr. stiger med 46 og 54 pct. For en arvelod på 2 mill. kr. i denne afgiftsklasse er stigningen 51 pct.

Udgangspunktet for forhøjelsen inden for afgiftsklasse A har været, at afgiften af en arvelod på 1 mill. kr. skulle udgøre ca. 200.000 kr., og grænseprocenten for arvelodder over 1 mill. skulle være 30. Da det samtidig blev anset for rimeligt, at afgiften af

arvelodder op til 100.000 kr. kun forhøjedes i beskedent omfang, har forhøjelserne måttet indpasses inden for afgiftsområdet fra 100.000 kr. til 1 mill. kr. Det har medført, at forhøjelsen af arveafgiften for arvelodder på mere end 500.000 kr. procentvis er blevet lavere end for arvelodder omkring 500.000 kr.

Spørgsmål 7:

Finder ministeren det under hensyn til forringelsen af pengeværdien rimeligt, at det afgiftsfri beløb i § 2 A er fastsat så lavt som 5.000 kr.?

Svar:

I arve- og gaveafgiftsloven af 1922 ansattes det afgiftsfri beløb til 2.000 kr.; men ved en lovrevision i 1964 forhøjedes det til 5.000 kr. Såfremt der udelukkende tages hensyn til prisudviklingen, skulle beløbet nu kunne justeres opad.

Imidlertid må det afgiftsfri beløb i § 2 A sammenholdes med det tilsvarende beløb i § 44, stk. 2, der omhandler gaveafgift.

Af gaver, der ydes til den med giveren samlevende ægtefælle, til hans afkom, stedbørn og disses afkom, afdødt barns eller stedbarns ægtefælle samt til hans forældre eller stedforældre og bedsteforældre, skal der betales gaveafgift. Dog betales der ikke afgift af gavebeløb på ikke over 5.000 kr., der er ydet til samme person inden for samme kalenderår.

Herudover kan der afgiftsfrit til børn og stedbørn samt til disses afkom ydes gaver til personligt brug bestående af møbler og andet udstyr, herunder f. eks. motorecykel, når værdien heraf inden for et kalenderår ikke overstiger 5.000 kr.

Disse regler medfører bl. a., at f. eks. forældre til deres børn inden for hvert kalenderår kan overdrage et beløb af 5.000 kr. og aktiver som nævnt for et tilsvarende beløb afgiftsfrit, hvorved der f. eks. gennem 10 år kan overføres betydelige værdier til børn, uden at der betales gaveafgift overhovedet.

Som følge af den nære sammenhæng mellem arveafgifts- og gaveafgiftsreglerne må en eventuel forhøjelse af den afgiftsfri bundgrænse i § 2 A også medføre en forhøjelse af de gaveafgiftsfri beløb. Det vil åbne mulighed for afgiftsfrit at overføre endnu større beløb til arvingerne.

Finansministeriet finder derfor en forhø-

jelse af det afgiftsfri beløb på indeværende tidspunkt uheldig. Da afgiften af en arv på 10.000 kr. kun er 140 kr. efter forslaget, er der formentlig heller ikke noget stort behov for at forhøje 5.000 kr.-grænsen.

Spørgsmål 8:

Udvalget anmoder om, at bemærkningerne om arv mellem samboende børn og forældre samt mellem samboende søskende i besvarelsen af spørgsmål 4 uddybes. I forbindelse hermed anmodes om udkast til ændringsforslag.

Svar:

Som omtalt i besvarelsen af spørgsmål 3-4 finder finansministeriet ikke, at der er nogen afgørende praktisk hindring for at gennemføre regler om en lempeligere arveafgiftsberegning, når

- 1) den ene af 2 samboende, ugifte søskende arver den anden,
- 2) forældre arver et ugift barn under en vis alder.

ad 1. For så vidt angår samboende ugifte søskende, gør afgrænsningsproblemerne sig ikke gældende i særlig grad. Her er slægtskabet klart, og forholdet er ofte opstået ved, at ugifte børn ved forældrenes død er blevet boende og har videreført hjemmet, og måske også forældrenes virksomhed, for eksempel en landbrugsbedrift.

Det er særlig i sådanne tilfælde, hvor samboende søskende i fællig har arbejdet videre på det, de har modtaget fra forældrene, at det kan virke hårdt, at arv fra den ene skal arveafgiftsberigtiges efter afgiftsklasse B.

Det vil i praksis være vanskeligt at anvende en så snæver afgrænsning af reglerne om en lempeligere arveafgiftsberegning. Det foreslås derfor, at man alene kræver, at samboforholdet skal have bestået i 10 år før dødsfaldet, og at de 2 søskende begge var ugifte.

ad 2. Når forældre arver ugifte børn, der dør i ung alder, og børnene ikke har erhvervsindtægter af betydning, vil arven ofte hidrøre fra midler, der stammer fra forældrene. Det kan derfor virke hårdt, når arveafgiften beregnes efter afgiftsklasse B i sådanne tilfælde.

Selv om børn, der dør i en ung alder, som regel har boet hos forældrene, har man ikke ment, at der ved en eventuel lempelse i arveafgiften bør stilles krav om samboen, idet fravær fra hjemmet på grund af kostskoleophold eller uddannelse i øvrigt ikke bør medføre, at begunstigelsen falder bort. Der er heller ikke her mening i at stille noget krav om forholdets varighed, men kun, at barnet ikke arves af en ægtefælle og var under 21 år.

Der henvises i øvrigt til vedføjede udkast til ændringsforslag.

Spørgsmål 9:

Hvorledes ser ministeren på et forslag om at lade al arv mellem søskende henføre under § 2 A?

Svar:

Ifølge forslaget skal de forhøjede afgifter inden for afgiftsklasse B anvendes på arv, der tilfalder arveladerens forældre eller deres afkom, som ikke falder ind under afgiftsklasse A, samt når arven tilfalder arveladerens stedforældre. Denne afgrænsning af personkredsen er uændret i forhold til de nugældende regler.

Såfremt man under afgiftsklasse A vil medtage arv til søskende, rejser det spørgsmål sig, om man også skal medtage disses afkom. Tilbage i afgiftsklasse B bliver i så fald alene arv til arveladerens forældre og stedforældre.

Såfremt man imidlertid ønsker at foretage en nyvurdering med hensyn til slægtskabsforholdets betydning for, hvilken afgiftsklasse der anvendes, kan dette bedst foretages i forbindelse med en generel reform af arveafgiftsloven, og finansministeriet finder det derfor mest hensigtsmæssigt, at dette spørgsmål udskydes til en sådan.

Spørgsmål 10:

Hvorledes ser ministeren på et forslag om at lade arv mellem samboende søskende og søskende med en fælles erhvervsvirksomhed henføre under § 2 A?

Svar:

For så vidt angår spørgsmålet om at lade arv mellem samboende søskende henføre under § 2 A, henvises der til besvarelsenerne af spørgsmålene 3 og 4 samt spørgsmål 8.

For så vidt angår spørgsmålet om at lade arv mellem søskende med en fælles erhvervsvirksomhed henføre under § 2 A bemærkes, at de pågældende søskende ofte ville falde ind under en regel, der medfører afgiftslempe på grund af samboen. Det vil for eksempel i reglen gælde, når det drejer sig om en landbrugsvirksomhed, idet søskendeparret næsten altid vil have fælles bopæl på landbrugsejendommen.

I andre tilfælde — ikke mindst uden for landbrugserhvervet — kan søskendeparret drive virksomhed i fællesskab uden at bo sammen. Her ville den i spørgsmålet nævnte ordning altså få selvstændig betydning.

En hyppigt anvendt form for fælles erhvervsvirksomhed er imidlertid interessentskabet, hvor forholdet mellem parterne er ordnet ved en særlig kontrakt, hvori der sædvanligvis opstilles regler om, hvorledes der skal forholdes ved en interessents død. Det er da hyppigt fastsat, at afdødes arvinger alene kan få afdødes kapitalkonto udbetalt, således som den er opgjort i regnskabet, medens den overlevende interessent i øvrigt kan fortsætte virksomheden. Herved vil de såkaldte skjulte reserver tilfælde den eller de tilbageværende interessenter. På grund af, at kontrakten er gensidigt bebyrdende, anses denne fordel ikke for arveafgiftspligtig.

Endvidere fastsættes der oftest lempelige afdragsvilkår for arv til arvingerne. Inden for sådanne virksomheder vil en regel som den foreslåede derfor næppe være påkrævet.

Udøvelsen af en fælles erhvervsvirksomhed kan imidlertid ske på andre måder. Den ene af to søskende kan f. eks. være direktør og hovedaktionær i et aktieselskab, medens den anden kun har en mindre aktiepost. I et sådant tilfælde er der næppe tale om et sådant fællesskab, at forholdet falder inden for spørgsmålet.

De fleste tilfælde løses dels gennem bestemmelser i interessentskabskontrakter og dels gennem en lempelsesregel for samboende søskende, jfr. svaret på spørgsmål 8. Efter finansministeriets opfattelse må det forslag, der nævnes i spørgsmålet, herefter anses som for vidtgående.

Spørgsmål 11:

Hvilke provenutab vil de i spørgsmål 8, 9 og 10 omtalte ændringer medføre?

Svar:

Der foreligger ikke statistiske oplysninger om antallet og størrelsen af de arvelodder, der omtales i spørgsmål 8-10. Der kan derfor ikke foretages nogen beregning af provenutabet som følge af de omtalte ændringer.

Derimod kan man rent skønsmæssigt beregne, at provenutabet ved at beregne al afgift af arv i klasse B ved hjælp af de sats, der foreslås anvendt i klasse A, vil andrage omkring 50 mill. kr. Det må antages, at provenutabet som følge af de i spørgsmål 8-10 nævnte ændringer kun vil andrage en yderst beskedne andel af dette beløb.

Spørgsmål 12:

Hvorledes ville ministeren stille sig til et ændringsforslag om generelt at henføre arv, der nu henhører under arveklasse B, til arveklasse A?

Svar:

Såfremt man henførte den personkreds, der efter de gældende regler og efter forslaget henhører under afgiftsklasse B, til afgiftsklasse A, ville denne komme til at omfatte arveladerens ægtefælle, afkom, stedbørn og disses afkom samt afdødt barns eller stedbarns ægtefælle, arveladerens forældre eller deres afkom samt arveladerens stedforældre. Indtil arvelodder på over 1 mill. kr. beregnes arveafgiften for en ægtefælle dog efter en særlig nedsat skala.

Efter finansministeriets opfattelse må det anses som for vidtgående at gennemføre en ændring som den i spørgsmålet nævnte. Det kan skønsmæssigt anslås, at ændringen ville medføre et årligt provenutab på omkring 50 mill. kr.

Der henvises også til finansministeriets svar på spørgsmål nr. 9.

Spørgsmål 13:

Under henvisning til besvarelsen af spørgsmål 5 spørges, om ministeren betragter det som helt umuligt at opstille snævrere kriterier end kriterierne i henhold til ligningslovens § 8 A. Hvordan ville ministeren f. eks. stille sig til at fritage for arveafgift i tilfælde, hvor arven direkte bevirker, at et offentligt tilskud til den pågældende forening eller institution nedsættes?

Bilag til bet. o. lovf. vedr. afgift af arv og gave.

Svar:

I besvarelsen af udvalgets spørgsmål 5 er det nævnt, at finansministeren ved bekendtgørelse af 6. august 1971 bemyndigede skifteforvaltere, derunder testamentsexekutorer, til at beregne arveafgift med 10 pct., når den erhvervende institution er godkendt efter ligningslovens § 8 A. Bemyndigelsen gælder for arvelodder op til 150.000 kr. Den tidligere tilsvarende bemyndigelse til skifteforvaltere og testamentsexekutorer, der hvilede på bekendtgørelse af 25. april 1949, gjaldt kun for arvelodder på op til 50.000 kr. og omfattede kun 39 institutioner.

Bekendtgørelsen af 6. august 1971 medførte derfor en betydelig udvidelse af kredsen af institutioner og foreninger, og sammenholdt med forøgelsen af arveloddens størrelse til 150.000 kr. medførte bekendtgørelsen, at et stort antal sager, der hidtil havde været til afgørelse i skattedepartementet, nu afgøres af skifteforvalterne eller testamentsexekutorerne.

Såfremt en snævrere kreds af institutioner skulle fritages helt for arveafgift, måtte det forudsætte, at de fritagne institutioner blev afgrænset tilstrækkelig klart. Som nævnt i svaret på spørgsmål 5 kan det ikke anses for praktisk gennemførligt at foretage en sådan afgrænsning efter, om det offentlige udgiftsbehov lettes, fordi institutionen har modtaget en arv. Efter finansministeriets opfattelse ville det medføre lignende praktiske problemer, såfremt afgrænsningen skulle foretages efter, om et offentligt tilskud til institutionen er blevet nedsat på grund af arven. Det ville ofte kunne stille sig uklart, om det er på grund af arven eller af andre grunde, at det offentlige har nedsat sit tilskud. Hertil kommer, at en afgrænsning af denne art kunne virke vilkårligt, hvor f. eks. en institution trods modtagelsen af en arv har bevaret sit hidtidige tilskud fra det offentlige eller måske endog har fået tilskuddet forhøjet. En forhøjelse af tilskuddet kan f. eks. skyldes, at det offentlige lægger særlig stor vægt på institutionens virksomhed, og det kunne antagelig virke mindre rimeligt, hvis institutionen af den grund skulle være afskåret fra at nyde godt af den særlig fordelagtige arveafgiftsregel.

En afgrænsning af en snævrere kreds af institutioner efter et andet kriterium end de foran omtalte måtte forudsætte, at der

blev givet nærmere direktiver for grænse-
dragningen. Efter finansministeriets op-
fattelse er der en nærliggende risiko for, at
en ændret grænsedragning ville gøre det
nødvendigt at inddrage et stort antal
sager til bevillingsmæssig afgørelse i finans-
ministeriet. Det ville være til skade for den
lettelse af centraladministrationen, som efter
ministeriets opfattelse bør søges fortsat,
og som den foran omtalte udlægning af
sager til skifteretter og eksekutorer har
bidraget væsentligt til.

Spørgsmål 14:

Under henvisning til besvarelsen af spørgs-
mål 1 spørges, om der ikke kunne skabes
mulighed for, at finansministerens tillad-
else i henhold til lovens § 11, stk. 3, kunne
indhentes allerede i arveladerens levende
live. Der anmodes om udkast til en herpå
sigtende ændring af loven.

Svar:

Såfremt tilladelsen til afdragsvis betaling
af arveafgiften skulle kunne meddeles allere-
de i arveladerens levende live, ville afgø-
relsen kun kunne træffes ud fra virksom-
hedens og arvingens øjeblikkelige økono-
miske forhold. En eventuel tilladelse måtte
derfor gives under forbehold af, at om-
stændighederne ikke ændres.

Såfremt der ved meddelelsen af tilladelsen
skulle opnås rimelig sikkerhed for, at reg-
lerne om afdragsvis betaling kun kommer til
anvendelse i tilfælde af den art, som reglerne
tager sigte på, må man regne med, at de
nødvendige forbehold ofte måtte gøres
meget omfattende. I et meget stort antal
tilfælde må man derfor forudse, at tillad-
elsen ikke ville give arveladeren og arvin-
gerne væsentligt forbedrede muligheder for
at bedømme den arveafgiftsmæssige stilling,
der vil foreligge, når arveladeren dør om
måske mange år.

Efter finansministeriets opfattelse må
arveladeren og arvingerne derfor normalt
være henvist til den vejledning om anven-
delsen af § 11, stk. 3, der vil fremgå af
ministeriets cirkulærer samt udviklingen i
administrativ praksis.

Spørgsmål 15:

Hvorledes stiller ministeren sig til et
forslag, hvorefter arveafgiften skal kunne

berigtiges ved overdragelse af aktier til statskassen? Kunne man i så tilfælde tænke sig at overlade den til aktierne knyttede stemmeret til de i virksomheden ansatte?

Svar:

Efter de gældende regler berigtiges arve- og gaveafgiften kontant. Såfremt afgiften skulle berigtiges ved overdragelse af aktier til statskassen, måtte dette ske til dagskursen, og der ville derfor ikke ligge nogen direkte lempelse i en sådan ordning.

I givet fald måtte der tages stilling til, om overdragelse af aktier til staten skulle indeholde en forpligtelse for staten til at beholde de pågældende aktier. I den forbindelse bemærkes, at det i ret høj grad kunne afhænge af tilfældigheder, hvilke virksomheder der kunne blive tale om. Ikke blot er selve arvefaldet en tilfældig begivenhed, men det ville også være op til de enkelte arvinger, om de ønskede at berigtige arveafgiften ved overdragelse af aktier. Det må således antages, at solide virksomheder, der forholdsvis let kunne fremskaffe likvide midler ved optagelse af lån, ville foretrække at berigtige arveafgiften kontant fremfor at få staten som medaktionær, medens mindre solide selskaber måske kunne se en fordel i at lade aktierne overgå til staten. Staten kunne også komme ud i en risiko, hvis de overdragne aktier f. eks. udgjorde en minoritetspost i et familieaktieselskab, idet besiddelsen af en sådan aktiepost ikke ville give staten afgørende indflydelse i selskabet.

For ikke-børsnoterede selskabers vedkommende ville der også opstå et spørgsmål om fastsættelsen af den kursværdi, til hvilken staten skulle overtage aktierne.

Det kan tænkes anført imod ordningen, at den ville medføre en mindre rimelig forskelsbehandling mellem virksomheder, der drives i aktieselskabsform, og virksomheder, der ikke gør det.

Efter finansministeriets opfattelse må mulighederne for en udvikling i den retning, der omtales i spørgsmålet, indgå i de videre overvejelser om indførelse af økonomisk demokrati.

Spørgsmål 16:

Under henvisning til besvarelsen af spørgsmål 7 spørges, hvori den nære sammenhæng

mellem arveafgiftsreglerne og gaveafgiftsreglerne for så vidt angår det afgiftsfrie beløb i § 2 A på 5.000 kr. og det tilsvarende beløb i § 44, stk. 2, består. Hvorfor skulle man ikke kunne forhøje de 5.000 kr. i § 2 A uden at forhøje beløbet i § 44, stk. 2?

Svar:

Samme afgift som af arv svares efter arveafgiftslovens § 44 af gaver, der ydes til den med giveren samlevende ægtefælle, for så vidt gaven bliver særeje, til hans afkom, stedbørn og disses afkom, afdødt barns eller stedbarns ægtefælle samt til hans forældre, stedforældre og bedsteforældre. Dette medfører, at afgiftsskalaerne A, B og C også finder anvendelse på gaver. I afgiftsklasse A er der et afgiftsfrit beløb på 5.000 kr., medens et tilsvarende afgiftsfrit beløb ikke findes i afgiftsklasse B og C. Efter § 44, stk. 2, erlægges afgiften under ét for alt, hvad der i et kalenderår er ydet til hver enkelt af de pågældende personer, dog svares der ikke afgift af beløb på ikke over 5.000 kr. årligt.

Der har siden gaveafgiftens indførelse i 1922 været overensstemmelse mellem det arve- og gaveafgiftsfrie beløb. En forhøjelse alene af det arveafgiftsfrie beløb må forventes at medføre talrige besværinger og henvendelser med henblik på en tilsvarende forhøjelse af det gaveafgiftsfrie beløb, i lighed med hvad der var tilfældet, da man i 1964 ophævede adgangen til at hensidde i uskiftet bo med udarvinger, hvorved flere ægtefæller kom til at svare arveafgift.

Gaveafgiften beregnes på den måde, at ydes der f. eks. fra forældre til børn en gave på 10.000 kr.; beregnes afgiften således, at det afgiftsfrie gavebeløb 5.000 kr. fratrækkes gaven, hvorefter resten 5.000 kr. afgiftsberigtiges efter den særlige skala i § 44, stk. 4. Denne skala rammer den almindelige A-skala ved 5.000 kr.

En forhøjelse af det afgiftsfrie beløb i afgiftsklasse A kunne f. eks. ske på den måde, at man bibeholder den foreslåede A-skala og i en særlig tilføjelse bestemmer, at der ikke svares arveafgift af beløb af en vis størrelse. I så fald behøver der ikke foretages nogen ændring i § 44, stk. 1 og 4, men til gengæld vil en forhøjelse af det afgiftsfrie beløb til f. eks. 20.000 kr. medføre, at arveafgiften efter den foreslåede A-skala

vil springe fra 0 kr. til 492,50 kr. hvis arvelodden stiger fra 20.049 kr. til 20.050 kr. Et sådant spring må anses for uheldigt.

Det må derfor foretrækkes, at en forhøjelse af det arveafgiftsfrie beløb gennemføres således, at der udarbejdes en særlig arveafgiftsskala og en særlig skala for gaveafgiften, hvilket igen medfører, at § 44, stk. 1, må ændres fuldstændigt. Dette medfører sådanne tekniske vanskeligheder, at det ikke vil kunne gennemføres i indværende folketingssamling.

Såfremt forhøjelsen af bundfradraget skal gælde for alle afgiftsklasser, bliver det ovenfor nævnte spring i arveafgiften omkring det afgiftsfrie beløb endnu højere, hvorfor

alle skalaer må omarbejdes. De tekniske vanskeligheder bliver derved tilsvarende større.

Spørgsmål 17:

Hvornår kan der forventes betænkning fra ægteskabsudvalget af 1969 vedrørende de spørgsmål, som udvalget ifølge besvarelsen af spørgsmål 3 og 4 behandler vedrørende visse ægteskabslignende forhold og faste samlivsforhold?

Svar:

Der henvises til den som underbilag vedføjede udtalelse af 29. maj 1972 fra justitsministeriets lovafdeling.

Underbilag til finansministerens svar på spørgsmål 17.

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen.

København, den 29. maj 1972.

I skrivelse af 25. maj 1972 (Skd. V. journ. nr. 72/72) har finansministeriet, skatte-departementet anmodet om en udtalelse til brug ved besvarelsen af spørgsmål 17 fra folketingets skatteudvalg vedrørende forslaget til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Spørgsmålet har følgende ordlyd:

„17. Hvornår kan der forventes betænkning fra ægteskabsudvalget af 1969 vedrørende de spørgsmål, som udvalget ifølge besvarelsen af spørgsmål 3 og 4 behandler vedrørende visse ægteskabs-lignende forhold og faste samlivsforhold.“

I anledning af spørgsmålet kan justitsministeriet oplyse følgende:

Ægteskabsudvalget, der er nedsat i december 1969, skal overveje, i hvilket omfang der på baggrund af de ændrede samfundsforhold, ændringen af kvindens stilling i samfundet og de heraf følgende ændringer af opfattelsen af ægteskabsinstitutionen er behov for revision af reglerne om ægteskabs indgåelse og opløsning, herunder reglerne om fremgangsmåden ved separation og skilsmisse samt reglerne om ægteskabets retsvirkninger og om børnenes retsstilling under ægteskabet og efter separation eller skilsmisse. Udvalget skal samtidig overveje, om der i tilknytning hertil er behov for ændring af regler i den øvrige lovgivning, der har forbindelse med ægteskabslovgivningen, og om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, bør kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold.

Om arbejdet i udvalget kan oplyses, at man, navnlig til brug ved overvejelserne vedrørende det sidste punkt i udvalgets kommissorium, i skrivelse af 22. november 1971 har anmodet samtlige ministerier om at medvirke ved at tilvejebringe en oversigt over lovregler, administrative bestemmelser og administrativ praksis, der tillægger ægteskab, separation, skilsmisse, omstødelse o.s.v. betydning. I skrivelsen anmodes bl. a. om oplysning om, hvilken betydning det i gældende bestemmelser og administrativ praksis tillægges, at der leves i faste samlivsforhold eller ægteskabslignende forhold. Det er bedt oplyst, efter hvilke kriterier det afgøres, om et fast samlivsforhold foreligger, herunder om det tillægges betydning, hvorvidt parterne er af forskelligt køn, og hvorledes samlivsforholdet søges konstateret. På områder, der vedrører børn, er det bedt oplyst, om børn af forældre, der lever i sådanne forhold, behandles som børn uden for ægteskab, eller om de eventuelt ligestilles med børn af samlevende ægtefæller. Endelig er det bedt oplyst, hvilken myndighed der træffer afgørelsen om, hvorvidt der foreligger fast samlivsforhold.

Udvalget har endnu ikke modtaget alle svar på skrivelsen. Når svarene er indkommet og bearbejdet, må de sammenholdes med udvalgets overvejelser om reglerne vedrørende ægtefæller og tidligere ægtefæller, inden udvalget kan tage stilling til, om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, bør kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold.

Som det fremgår af det anførte, kan det ikke på indeværende tidspunkt oplyses, hvornår der kan forventes betænkning fra ægteskabsudvalget af 1969 om de såkaldte „faste samlivsforhold“. Det tilføjes, at udvalget på et møde den 16. juni skal drøfte spørgsmålet om afgivelse af principbetænkninger.

P. M. V.

Gersing

Finansministeriet, Skattedepartementet.

Bilag 2.

Århus den 8. april 1972.

Herved tillader jeg mig at fremsende et antal dupliserede eksemplarer med samme indhold, som jeg d. 12. marts d. å. har skrevet og tilsendt til finansminister Henry Grünbaum, og fremsendte samtidig en genpart af samme henvendelse til statsminister Jens Otto Krag, samt til folketingsmedlem fru Else-Merete Ross, i håb om, gennem denne henvendelse, at formå folketinget til at forhindre, at det i tinget behandlede forslag til *ændring af arveloven* bliver stadfæstet som lov, idet dette, som det fremgår af indholdet af min henvendelse, vil kunne få katastrofale økonomiske følger for de såkaldte „Homofile ægteskaber“, af hvilke der faktisk findes betydelig flere (såvel mandlige som kvindelige) end regering og folketingets medlemmer gør sig tanker om.

Der findes iflg. opgørelse fra „Forbundet af 1948“ mere end to hundrede tusinde homofile i det danske samfund.

At det antagelig vil være meget vanskeligt at få gennemført en lovændring (i arveloven) der muliggør, at den længstlevende i et „homofilt ægteskab“ kan sidde i uskiftet

bo, i lighed med den længstlevende i et heteroseksuelt ægteskab, er jeg på forhånd klar over; dog må der ad lovgivningens vej være mulighed for, at der kan gives en form for dispensation for nedslaget i arveafgiften, for den part, der er den længstlevende i et homofilt ægteskab, og som er arving iflg. et på et tidligt tidspunkt oprettet *gensidigt testamente*, som forholdet viser sig i det her foreliggende tilfælde, hvor et sådant testamente er oprettet for adskillige år tilbage.

Idet jeg håber, at udvalgets medlemmer vil have ulejligheden at gennemlæse — og gennemtænke — min henvendelse og ved kommende afsluttende forhandlinger vil vise hensyntagen til de homofiles vanskelige stilling, gør jeg samtidig opmærksom på, at det her foreliggende tilfælde af „homofilt ægteskab“ ikke er et enestående tilfælde, men at jeg, såfremt jeg får lejlighed dertil, kan påvise (inden for min nære omgangskreds) fire lignende forhold, hvor det drejer sig om samliv i henholdsvis 30 — 24 — 23 — og 19 år.

Ærbødigst

Navn

Til udvalget til behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift og gave.

Underbilag til bilag 2.

Århus den 6. april 1972.

Foranlediget af den senere tids i folketin- get forelagte lovforslag til ændring af skat- teloven, med særlig henblik på arveloven, tillader undertegnede

. mig herved at fremsende en henstilling til udvalgets medlemmer til nærmere overvejelse ved den videre behand- ling i folketinget af ændring af arveloven.

Siden år 1931 har jeg haft et samliv med en ven (f.21/9-08) og vi har gennem disse forløbne 41 år opbygget et hjem og en leve- standard, ganske som et ægtepar gør det, ligesom vi, ved opbyggelsen af vort hjem og vor levestandard, aldrig har skelet til, om det var den ene eller den anden part, som ydede mest, men ladet alt gå i en fælles pulje, da vi betragtede vort fællesskab, ganske som et normalt ægtepar ville gøre det.

Da vi efterhånden begge er oppe i alde- ren, går jeg ud fra, at De vil kunne forstå, hvilken katastrofe der ville overgå den part, der overlever den anden, idet den længstle- vende kunne komme i en uoverkommelig situation, såfremt han skulle udbetale en større arveafgift til staten, som jo i en sådan situation ganske ville se bort fra den ulykke, han som arving derved blev bragt i.

Min ven og jeg har for adskillige år siden, ladet tinglyse et gensidigt testamente, ifølge hvilket den længstlevende skal arve den anden part. Skal arveafgiften nu yderligere forhøjes for en ikke slægtning, kan en sådan arv, som i omhandlede tilfælde, være til mere skade end til gavn, derved at arvtage- ren kan blive bragt i likviditetsvanskelighe- der, ved at skulle udrede arveafgift for ef- fekter eller andre værdier, som han muligvis selv har bidraget til anskaffelsen af.

Jeg har i år været ansat 49 år i samme firma som repræsentant (beregnet hele Jyl- land pr. tog i de første år, og pr. bil de sidste ca. 40 år.) har arbejdet hårdt, tjent ret gode penge (og betalt mange penge i skat til stat og kommune) og da jeg i 1968 fik en mindre hjerneblødning, måtte jeg opgive min rejserute, men for ikke at være uvirk- som, har jeg siden betjent en lille kunde- kreds i Aarhus, og trods én i de sidste år

opstået kredsløbssygdom, som forringer min arbejdsevne, fortsætter jeg stadig mit ar- bejde for mit firma (og som følge heraf på nedsat folkepension).

Min ven som i år bliver 64 år, og jeg, be- bor en rummelig gammeldags lejlighed, som vi har beboet siden 1935 — altså i 37 år, og han har i samme årrække drevet selvstæn- dig erhvervs-virksomhed — og betalt god skat til stat og kommune.

Vi har som ungarle gennem årene ydet vor store part til stat og kommune i form af skatter med ekstrapålgning, fordi vi var ungarle. Vi har altså ikke haft børn i bør- nehaver eller i skole, eller belastet staten med tilskud til andre læreanstalter — ung- domshjem — narkobehandling ell. lign. og har hele livet måtte sørge for os selv, uden arv fra slægt eller venner, tværtimod har vi begge hjulpet vore mødre, som begge i en forholdsvis ung alder blev enker, og der på daværende tidspunkt ikke var indført nogen form for enkepension.

Selvom der i de seneste år i samfundet er begyndt at vise sig nogen medmenneskelig forståelse for de homofiles situation, må vi dog regne med, at der i den tid vi har tilba- ge, kun vil være begrænset med en bred for- ståelse for dette samfundsproblem, men heldigvis er det i dag lettere for de homofile at blive akcepteret som gode samfundsbor- gere, end det var i vor ungdom.

Arvespørgsmålet løses jo let mellem mand og kvinde ved ægteskab.

Jeg har ikke selv nogen familie, og hvad jeg måtte efterlade mig, skal som nævnt til- falde min ven, og efter hans død, skulle hans arvepart overgå til hans broder og søster eller deres børn, hvilket jeg er indforstået med, da hans familie, altid har betragtet mig som hørende til familien, endda så stærkt, at det er arrangeret således, at jeg skal begraves i deres familiegravsted.

Min ven og jeg har ofte drøftet vor situa- tion, m. h. t. hvorledes vi skulle klare os — grundet på den store arveafgift — når den ene part falder bort, og vi er nu begge nået så højt op i alderen, at dette problem er

aktuelt. Jeg får som nævnt mindste folkepension, som jeg spæder op med en lille arbejdsindtægt, og en begrænset renteindtægt. Denne renteindtægt stammer fra penge opsparret gennem mit arbejde i de mange år, og fra livsforsikringer, som jeg i tidens løb har betalt med „Guld kroner“ idet disse jo ikke var pristalsbestemt, hvorfor der ikke er meget at slå til side med.

Som selvstændig næringsdrivende er min ven først og fremmest afhængig af sit helbred (arbejdsevne) og dernæst af „tiderne“.

Han er som selvstændig i en lille virksomhed, afskåret fra at kunne få A.T.P. eller anden pension end folkepensionen, når han når den alder, og jeg tror ikke, at finansministeren og de øvrige medlemmer af regering og folketing, ville være tilfreds med at klare en levofod ved hjælp af folkepensionen. Vi er begge ved fælles hjælp, i stand til, at oprette så nogenlunde, en for os ønskelig levofod, når jeg med forsigtighed tager op af „Kapitalen“.

Når spørgsmålet om „Arveafgifterne“ nu skal tages op til debat i folketing og regering, mener jeg, og mange med mig, både heteroseksuelle og homofile, at det ville være retfærdigt at tage de homofiles problem med i debatten, og tænke lidt på den, i denne skrivelse, nævnte situation, som jo absolut *ikke* danner nogen undtagelse.

Kunne det ikke tænkes, som en retfærdig løsning på arveproblemet, at lade loven be-

stemme, at homofile, der har fælles hjem og samliv — f. eks. 5 år og derover, og som begge har været fælles om at opbygge og opretholde hjemmet, skulle have ret til at sidde i uskiftet bo, ganske som ægtefæller, og at staten så efter den sidstlevendes død, tager fuld arveafgift af hans bo, uanset om der er nære slægtninge, og uden hensyn til om han har arvinger. Jeg tillader mig at opstille 2 forslag:

1. Den længstlevende skal ved overtagelsen af sin arv efter den afdøde ven, være forpligtet til, ikke at oprette testamenté, og lade sine eventuelle slægtninge vide, at der ikke må påregnes nogen arv efter ham.
2. Den længstlevendes nære slægtninge (broder og søster) må udrede højeste arveafgift efter dennes død.

Jeg har som nævnt ikke nogen slægtninge, min ven har som nævnt en broder og en søster, der begge har børn, men da min ven intet arver efter sine slægtninge, vil det jo teoretisk set, heller ikke være nødvendigt, at de arver noget efter ham.

Min ven og jeg har altid kæmpet for ret og retfærdighed, og vi var, (selvom der helst ikke tales derom) begge siden året 1941 meget aktive medlemmer af modstandsbevægelsen, for hvilket vi i øvrigt har takkeskrivelser liggende.

Idet jeg håber De vil gennemtænke denne skrivelse, tegner jeg

ærbødigst

Navn

Til udvalget til behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift og gave.

Bilag 3.

Finansministerens bemærkninger til bilag 2.

Hr. gør opmærksom på de økonomiske problemer, som arveafgiften kan medføre, når 2 personer af samme køn har levet sammen i en årrække, og den ene person arver den anden.

Når de pågældende gennem et langt samliv har opbygget et fælles hjem og haft fælles økonomi, opfatter hr. situationen som svarende til et ægtepars. Hr. finder det derfor ikke rimeligt, at den længstlevende af de to skal svare arveafgift efter de afgiftssatser, der anvendes for ubeslægtede.

Spørgsmålet om i arveafgiftsmæssig henseende at ligestille uægteskabelige samlivsfor-

hold med ægteskaber var fremme i forbindelse med den sidste ændring af arveafgiftsloven i 1969. Resultatet af overvejelserne blev dengang, at man mente at måtte afvente resultatet af arbejdet i et ægteskabsudvalg, som justitsministeriet nedsatte i 1969.

Det kan oplyses, at finansministeren har sendt hr. et personligt svar på et brev af samme indhold som skrivelsen til skatteudvalget.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmålene 3 og 4.

Bilag 4.**FORBUNDET AF 1948**

Landsforening for homofile.

Den 25. april 1972.

Straks da det foreliggende forslag om en skærpelse af arveafgifterne blev kendt, rettede Forbundet af 1948 en henvendelse til finansministeren, hvori man fremhævede, at den efterlevende i et homofilt forhold vil blive endnu ringere stillet end hidtil, hvis forslaget gennemføres i den foreliggende form, idet homofile i arvemæssig henseende betragtes som ubeslægtede, der skal svare arveafgift efter afgiftsklasse D. For den afgiftsklasses vedkommende er der, som det fremgår af forslaget, tale om en væsentlig skærpelse af afgifterne, også når arvelodden er forholdsvis beskeden.

Virkningerne af finansministerens forslag kan illustreres ved de i bilaget angivne eksempler.

Vi har forstået på finansministeren, at de nuværende muligheder for dispensation fra den gældende afgiftsklasse efter ministerens

opfattelse ikke vil kunne tages i anvendelse for homofile forholds vedkommende.

Derfor må vi med rimelighed kunne kræve en tilfredsstillende løsning af de homofile pars forhold i forbindelse med lovændringens gennemførelse. Det kan ikke være rigtigt, at homofile skal løse deres arvemæssige problemer ved hjælp af for tilfældet oprettede selskaber eller fonds, selv om Forbundets juridiske rådgivning er opmærksom på denne mulighed.

Vi foreslår derfor i stedet indsat i arveafgiftsloven, at

„den efterladte af to personer med gensidigt testamente, der har levet i et varigt samlivsforhold med fælles husstand, svarer arveafgift efter satserne i klasse A“.

Repræsentanter for Forbundet vil senere søge foretræde for udvalget.

På Forbundets vegne

Per Kleis Bønnelycke
formand.

Til folketingets skatteudvalg.

Underbilag til bilag 4.

Eksempel 1.

En fast ejendom er erhvervet i 1952 for 200.000 kr. af to ubeslægtede for hver en halvpart. De offentlige lån andrøg 75.000 kr. Kontant blev betalt 50.000 kr. og for resten, 75.000 kr., blev der udstedt et sælgerpantebrev.

I 1972 dør en af ejerne. Ejendommen er nu vurderet til 500.000 kr. Af det offentlige lån indestår stadig 40.000 kr. Det private sælgerpantebrev er fuldt betalt. Der er optaget nyt offentligt lån til betaling af dette. Restgælden på dette andrager 60.000 kr. Ejendommen overtages til vurderingsprisen.

Af ejendommens nettoværdi 400.000 kr. udlægges 200.000 kr. som den efterlevendes andel. 200.000 kr. arves ifølge testamente. Efter de nu gældende satser bliver arveafgiften 94.920 kr. Efter forslaget vil den blive 123.100 kr. Stigning i arveafgiften altså 28.180 kr.

Hvis den efterlevende for at betale arveafgiften må optage et nyt lån i ejendommen, betyder dette, at udgiften til boligen kommer til at andrage:

Renter og afdrag vedr. de offentlige lån 100.000 kr. 8 pct. + 2 pct.	10.000 kr.
Nyt lån oprettet for at betale arveafgift 176.000 kr. à kurs 70 — ca. 123.000 kr.	
Rente og afdrag 12 pct.	21.000 -
Ejendomsskatter:	
amtsstueskat	ca. 2.000 -
ejendomsskat	ca. 2.000 -
Årlig udgift	35.000 kr.

Den efterlevendes tidligere udgift var halvdelen af ca. 14.000 kr. pr. år. D. v. s., at dødsfaldet betyder, at en årlig udgift på ca. 7.000 kr. ændres til en årlig udgift på ca. 35.000 kr. på grund af en formueforøgelse på ca. 77.000 kr.

I beregningen bør dog også medtages den skattefordel, den efterlevende opnår.

Eksempel 2.

A og B har kendt hinanden siden 1950. De første år løste de deres boligproblem ved at flytte sammen i Bs 1-værelses lejlighed. I mellemtiden sparede de op til udbetalingen på et hus, som blev købt i 1955 med en udbetaling på 25.000 kr. Ejendommens pris var 100.000 kr., hvoraf 40.000 kr. indestod som offentlige lån. For restbeløbet, 35.000 kr., blev udstedt et pantebrev. Dette forfaldt i 1965, hvor der blev optaget et nyt lån til betaling af restgælden.

I 1972 dør B. På dette tidspunkt er der 25.000 kr. tilbage af det oprindelige lån og 30.000 kr. tilbage af lånet fra 1965. Der skyldes altså 55.000 kr. i ejendommen, som nu er vurderet til 275.000 kr. Da begge parter står som ejere, hver med halvdelen, er det på papiret 110.000 kr., som efterlades A, idet A og B har haft gensidigt testamente.

Efter finansministerens forslag skal A nu indbetale godt 60.000 kr. til statskassen. Det er 13.000 kr. mere end hidtil. Herudover skal A naturligvis svare afgift af værdien af indbo og personlige effekter fra B, som for overskuelighedens skyld her skal holdes uden for. Hvis A bliver siddende i huset, må der for at betale arveafgift optages nyt lån i ejendommen for 86.000 kr., idet lånet er regnet til kurs 70. As boligudgift, der hidtil har været 5.000 kr. om året, da B jo har betalt sin andel, vil i så fald stige til 20.000 kr. om året. Når A har gjort sin skattefordel op, konstateres det, at der skal mobiliseres omkring 1.000 kr. mere pr. måned end hidtil.

A har ikke megen glæde af at have arvet Bs andel, selv om han tilsyneladende skulle være blevet rigere. Det er ingen farbar vej at optage flere lån for at betale husleje. Da A er 63 år og snart skal pensioneres, lader det sig ikke gøre at beholde huset. Arveafgiften skal falde, og A må rykke ud af det hjem, der i fællesskab med B blev skabt over en årrække, og A kan så begynde at kigge sig omkring efter en lejlighed. Det er der også andre, der gør.

Eksempel 3.

En forretning (f. eks. vin- og tobaksforretning) er i 1955 erhvervet for 120.000 kr. med hver en halvpart for de to indehavere. Beløbet fordeler sig med 50.000 kr. på inventar, 50.000 kr. på good-will og 20.000 kr. på varelager.

I 1972 dør den ene indehaver. I den forløbne periode er der foretaget afskrivninger på inventar og good-will, således at saldo-værdien nu udgør 40.000 kr. med tillæg af forbedringer.

Inventar, good-will og varelager vurderes af skifteretten til 160.000 kr.

Den månedlige leje udgør 1.500 kr.

80.000 kr. udlægges som den efterlevendes andel.

80.000 kr. arves ifølge gensidigt testamente.

Arveafgiften udgør i øjeblikket 32.520 kr.

Arveafgiften efter forslaget udgør 41.100 kr.

En del af disse penge kan fremskaffes ved at underpantsette inventaret. Resten må trækkes over forretningens kassekredit, hvis banken giver tilsagn. Det er realistisk at regne med en årlig renteutgift på ca. 10 pct. Udgiften bliver herefter:

Husleje	18.000 kr.
Renteudgift	4.110 -
I alt	<u>22.110 kr.</u>

Det vil sige, at en formuefremgang på 38.900 kr. modsvares af en stigning i den årlige leje fra 9.000 kr. til 22.110 kr., altså 13.110 kr.

Hvis den efterlevende ikke mener at kunne klare dette under hensyn til de vanskelige tider for mindre forretningsdrivende, må han sælge. Ved et salg skal han svare særlig indkomstskat. Denne udgør for indkomståret 1972:

Vurderingspris = salgspris	160.000 kr.
Varelager	20.000 kr.
Saldo-værdi	40.000 -
Skattefrit	3.000 -
	<u>63.000 -</u>
	<u>97.000 kr.</u>

50 pct. af 97.000 kr. = 48.500 kr.

Den efterlevende må altså tåle en væsentlig stigning af huslejen eller, hvis omsætningen ikke kan bære dette, erlægge i arveafgift og særlig indkomstskat et beløb på i alt 89.600 kr.

Bilag 5.

DE SAMVIRKENDE DANSKE LANDBOFORENINGER

DE SAMVIRKENDE DANSKE HUSMANDSFORENINGER

Den 26. april 1972.

Landboorganisationerne må protestere mod de foreslåede forhøjelser af arve- og gaveafgiften. De foreslåede afgiftssatser antager på visse punkter nærmest konfiskatorisk karakter og vil indebære en alvorlig belastning af det i forvejen yderst vanskelige generationsskifte i landbruget.

Den voldsomme inflation har pustet landbrugsejendommenes værdier i vejret uden at give dem tilsvarende afkastningsevne. Det forekommer derfor ikke særlig rimeligt, at disse værdier skal belastes med en afgift til staten, blot fordi der finder et generationsskifte sted på ejendommen. Ved et generati-

onsskifte sker der jo blot det, at sønnen eller datteren fører virksomheden videre. Der finder således ingen realisation eller udlodning sted, som kunne begrunde et afgiftstilsvær, og kravet herom indebærer i adskillige tilfælde en meget alvorlig likviditetsmæssig belastning for såvel den ældre, som skal anskaffe sig ny bolig, som for den unge, der i et moderne landbrug har behov for en betydelig driftskapital.

På denne baggrund skal landboorganisationerne henstille, at lovforslaget ikke bliver gennemført.

For De samvirkende
danske Landboforeninger.

Anders Andersen.

For De samvirkende
danske Husmandsforeninger.

Peter Jørgensen.

Til det af Folketinget nedsatte udvalg til behandling af lovforslag nr. 177 til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Bilag 6.

CENTRALFORENINGEN AF „TOLVMANDSFØRENINGER“ OG STØRRE LANDBRUGERE I DANMARK

Den 2. maj 1972.

Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større landbrugere i Danmark finder, at lovforslaget indebærer en række uheldige og urimelige virkninger for erhvervslivet.

Man har noteret sig hovedhensigten med lovforslaget, således som den bl. a. er kommet til udtryk ved folketingets 1. behandling af lovforslaget.

Man har ligeledes noteret sig den vilje, som forskellige politiske ordførere ved denne 1. behandling tilkendegav med hensyn til at friholde erhvervslivet fra at blive ramt af de virkninger, som lovændringens vedtagelse indebærer.

Problemerne ved at klare et naturligt familiemæssigt generationsskifte i landbruget og særligt indenfor de større gårde bliver indlysende forstærket ved de foreslåede skærper af arve- og gaveafgifterne.

Den formue, som påvises ved et generationsskifte eller ved arv af en landbrugsejendom, foreligger sædvanligvis ikke i kontanter eller værdipapirer. Formuens eksistens er som regel et resultat af en højere offentlig vurdering, der har sin baggrund i øget inflation og pengeforringelse.

Det virker ekstra byrdefuldt med skærpede arve- og gaveafgifter for landbrugsejendommens vedkommende, bl. a. fordi disse ikke tillades drevet som aktieselskaber o. l. Ved generationsskifter i landbruget vil det som oftest være nødvendigt at angribe

selve driftskapitalen og optage nye lån for at kunne udrede arveafgiften.

Et sådant kapitaldræn medfører en urimelig bremse på en naturlig landbrugsdrift ved at beskære mulighederne for produktive investeringer og udvikling af produktionsapparatet.

Foreningen går ud fra, at denne virkning ikke er bevidst medtaget i lovforslagets hovedsigte.

Under 1. behandling i folketinget har der været peget på en konkret mulighed for specielle ordninger for erhvervsvirksomheder med hensyn til arve- og gaveafgifternes udredning. Det er foreningens opfattelse, at der vil kunne formuleres en række andre ordninger i denne sammenhæng, som kan have krav på opmærksomhed samt en nøjere vurdering, inden der vedtages en unuanceret skærpet lovgivning på området.

Centralforeningen skal derfor foreslå, at lovforslagets vedtagelse udskydes til næste folketingssamling, og at der i mellemtiden nedsættes et hurtigtarbejdende, særligt sagskyndigt udvalg med repræsentanter fra erhvervslivet, herunder landbruget, som kan afgive en betænkning til regeringen med forslag, der tager hensyn til erhvervslivets særlige forhold.

Centralforeningen er for sit vedkommende naturligvis interesseret i og parat til at medvirke i et sådant udvalgsarbejde.

På foreningens vegne

E. Mourier.

Til folketingsudvalget vedrørende lovforslaget om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Bilag 7.

Finansministerens bemærkninger til bilag 5 og 6.

I begge de nævnte skrivelser protesteres der imod de foreslåede forhøjelser af arve- og gaveafgiften ud fra det synspunkt, at generationsskiftet i landbruget vil blive vanskeliggjort. Det anføres, at den formue, der foreligger ved arv af en landbrugsejendom, ikke består i kontanter eller værdipapirer, og at formuens størrelse som regel er et resultat af de offentlige vurderinger, der har deres baggrund i øget inflation og pengeforringelse. Foreningerne mener endvidere, at arveafgiften i adskillige tilfælde betyder en likviditetsmæssig belastning for landbruget, idet det ofte vil være nødvendigt at tage af selve driftskapitalen for at kunne udrede afgiften.

Finansministeriet skal bemærke, at generationsskiftet i landbruget i langt de fleste tilfælde sker ved, at landbrugsejendommen overgår fra forældre til børn, hvorved der skal svares arveafgift efter afgiftsklasse A, der er den lempeligste afgiftsklasse.

Det er kun den nettoformue, der arves, efter at gælden er trukket fra, som belægges med arveafgift. Har arven en værdi af 500.000 kr., skal der efter forslaget svares afgift med 79.990 kr., og har arven en værdi på 1 mill. kr., skal afgiften svares med 199.990 kr.

Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større landbrugere i Danmark har endvidere hæftet sig ved omtalen af eventuelt særlige ordninger for erhvervsvirksomheder med hensyn til betaling af arve- og ga-

veafgifterne. Det er centralforeningens opfattelse, at der vil kunne formuleres en række ordninger i denne sammenhæng, og man foreslår derfor, at lovforslagets vedtagelse udskydes til næste folketingssamling, og der nedsættes et hurtigt arbejdende sagskyndigt udvalg med repræsentanter for erhvervslivet, derunder landbruget, som skal afgive betænkning med forslag om ordninger, der tager hensyn til erhvervslivets særlige forhold.

Med hensyn til spørgsmålet om at etablere særlige ordninger, der indebærer, at arveafgiften vil kunne blive indestående i en erhvervsvirksomhed, herunder en landbrugsejendom, henvises der til svaret på udvalgets spørgsmål 1, hvor det er nævnt, at finansministeriet er positivt indstillet over for tanken om sådanne ordninger, som efter ministeriets mening mest hensigtsmæssigt kan gennemføres på grundlag af den adgang, som de gældende regler giver til at ansøge om tilladelse til at betale arveafgift i afdrag.

Som anført i den nævnte besvarelse synes det, når omstændighederne taler derfor, rimeligt, at man i sammenhæng med de foreslåede afgiftsforhøjelser kommer ind på at bevilge en længere afdragsperiode (op til 15 år), end det hidtil har været sædvanligt.

Efter finansministeriets opfattelse kan det ikke anses for nødvendigt at nedsætte et særligt udvalg om dette spørgsmål, før det foreliggende lovforslag færdigbehandles.

Bilag 3.**Finansministerens kommentarer til skrivelse af 24. april 1972 fra Erhvervenes fællesudvalg om skattespørgsmål.*)**

Nærværende besvarelse angår alene sidste afsnit i skrivelse af 24. april 1972 fra Erhvervenes fællesudvalg om skattespørgsmål, der vedrører det fremsatte lovforslag om ændring af lov om afgift af arv og gave:

Fællesudvalget finder, at de foreslåede forhøjelser af arve- og gaveafgifterne vil have betænkelige følger ud fra et erhvervs-mæssigt synspunkt, idet forslaget betyder en likviditetsmæssig belastning for erhvervsvirksomheder, der har udsigt til et generationsskifte, og man forudser, at arvinger kan blive tvunget til at afhænde virksomheder, som de måske reelt har ledet i en årrække, og som de har de bedste forudsætninger for at videreføre.

Fællesudvalget tager endvidere afstand fra de fremsatte tanker om at lade afgiften forblive indestående i de arvede virksomheder, idet sådanne ordninger ikke i sig selv fjerner fællesudvalgets betænkeligheder ved de skærpede arve- og gaveafgifter. Man frygter endvidere, at fortsatte afgiftsforhøjelser på længere sigt vil kunne bane vej for en statsovertagelse af danske erhvervsvirksomheder.

Heller ikke en ordning, hvorefter afgifts-

midlerne eventuelt kunne overgå til medarbejderfunds, kan fællesudvalget tilslutte sig.

Hvad angår de af fællesudvalget nævnte virkninger for erhvervsvirksomheder af forhøjelserne af arve- og gaveafgifterne, skal finansministeriet bemærke, at generationsskiftet oftest foregår imellem forældre og børn, hvilket vil sige inden for den lempeligste arveafgiftsklasse, hvor de foreslåede forhøjelser af afgifterne er lavest.

For så vidt angår spørgsmålet om de af fællesudvalget nævnte henstandsordninger, henvises der til besvarelsen af udvalgets spørgsmål 1, (F.177 — bil. 10), hvori det er nævnt, at finansministeriet er positivt indstillet overfor en ordning, hvorefter arveafgiften i en vis periode kan blive indestående i en virksomhed, og at dette efter ministeriets opfattelse mest hensigtsmæssigt kan ske på grundlag af den adgang, som de allerede gældende regler giver til at tillade arveafgiften betalt i afdrag. Finansministeriet mener ikke, at de betænkeligheder, der nævnes af fællesudvalget, er knyttet til en sådan henstandsordning.

*) Den nævnte skrivelse er optrykt som bilag nr. 5 i bilag til skatteudvalgets betænkning over forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskaat m. v. (ændring af beskatningsprocenter m. v.).